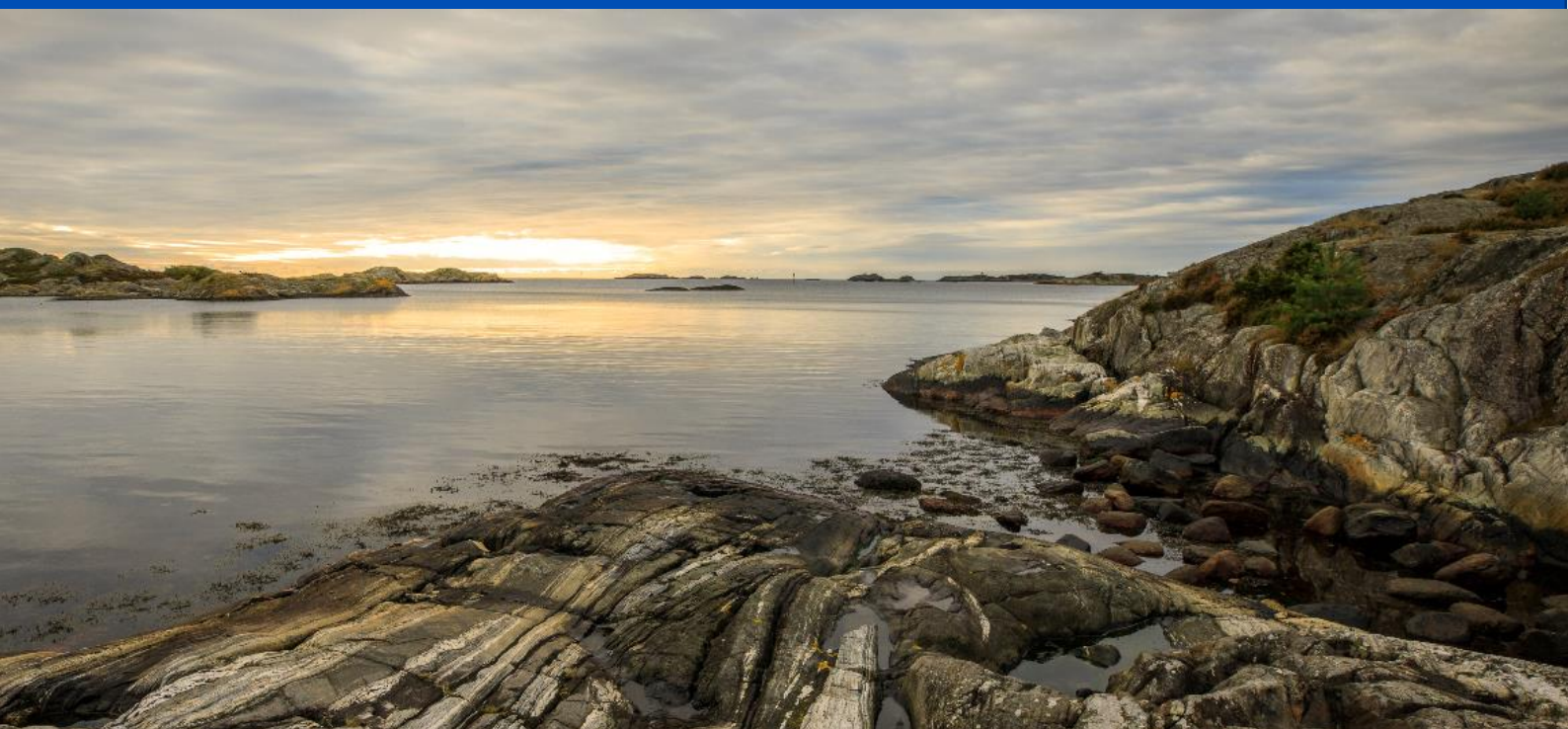

Grimstad

Utfordringer og utviklingstrekk

Grimstad kommune 2023

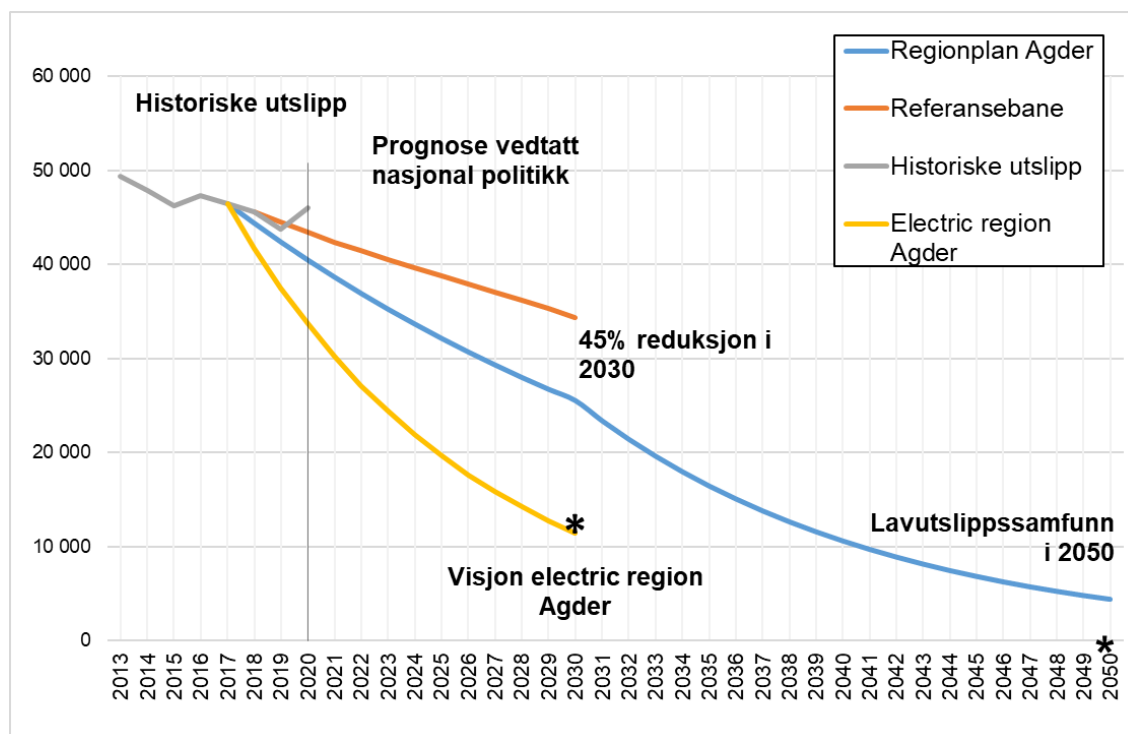
Innhold

Klima og miljø	3
Klimagassutslipp	3
Elektrifisering.....	4
Arealressurser	5
Folkehelse	6
Psykisk helse barn og unge.....	6
Ulikhetene øker	6
Ulikhetene øker også mellom aldersgruppene.....	7
Overvekt og levevaner.....	8
Demografi	8
Befolkningsframskriving.....	8
Aldersbæreevne	10
Bolig og husholdninger	11
Innvandring	13
Næringsutvikling	14
Arbeidsstyrkestatus (inkl. NEET) for personer 15 år og eldre i Grimstad	14
Sysselsetting og pendlingsstrømmer	16
Deltid kvinner	17

Klima og miljø

Klimagassutslipp

I henhold til Regionplan Agder skal det årlige utslippet halveres i 2030, og innen 2050 skal reduksjonen være på 90% sammenlignet med 2017.

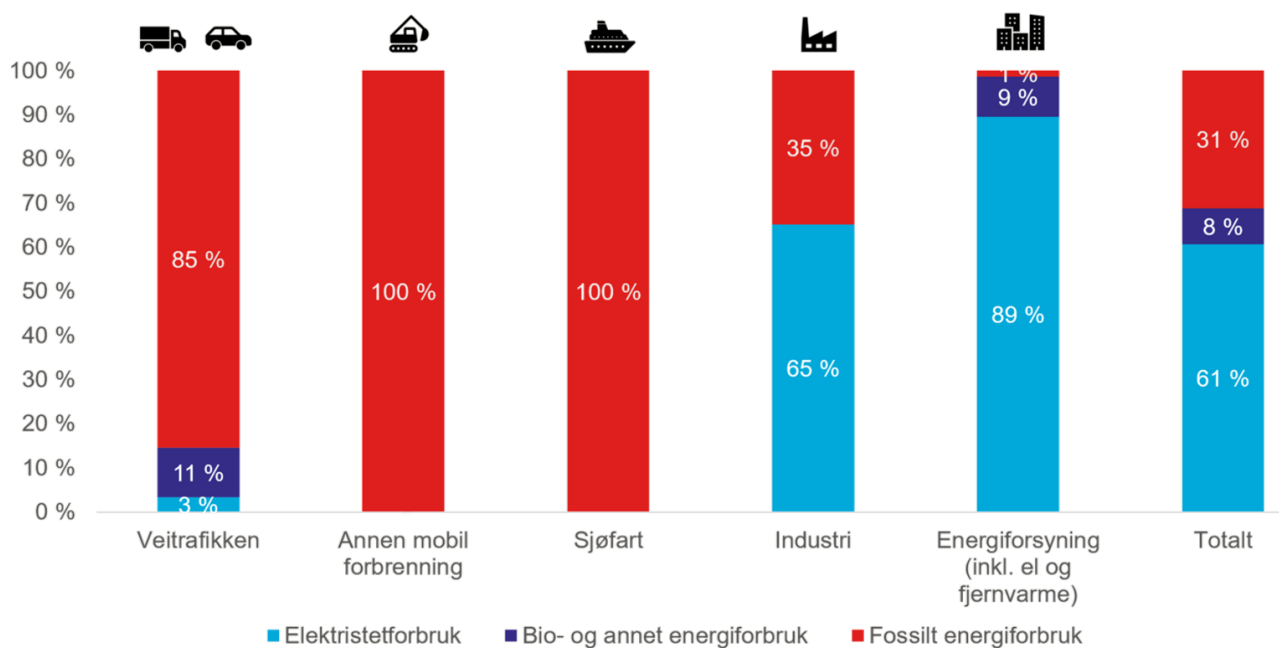

Kilde: Agder fylkeskommune

Figuren over viser hvordan målbanen for Regionplan Agder ser ut for Grimstad. Disse målene betyr at Grimstad må ned fra 46 600 tonn i 2017 til 25 600 tonn i 2030 og 4400 tonn i 2050.

Referansebanen viser effekten av allerede vedtatte, nasjonale tiltak.

Elektrifisering

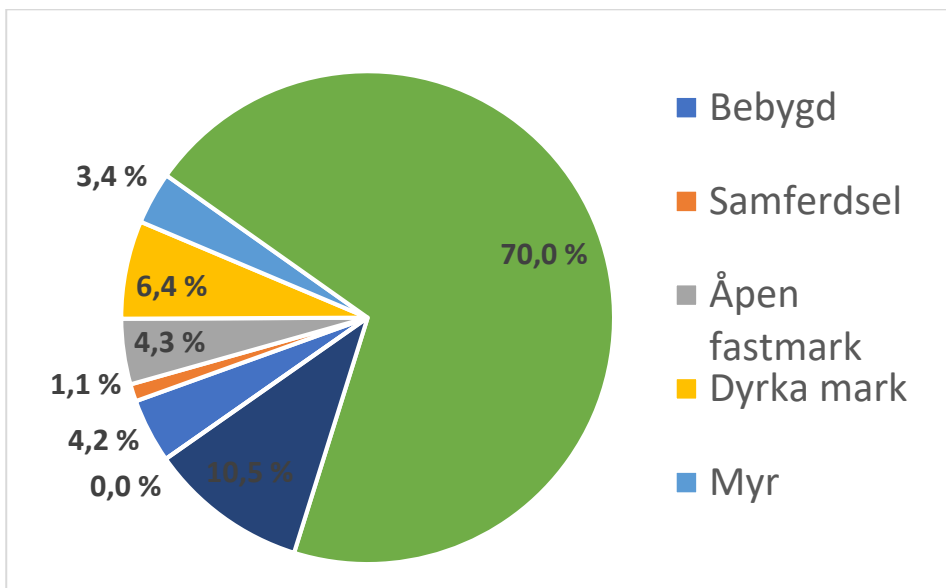

Kilde: Agder fylkeskommune

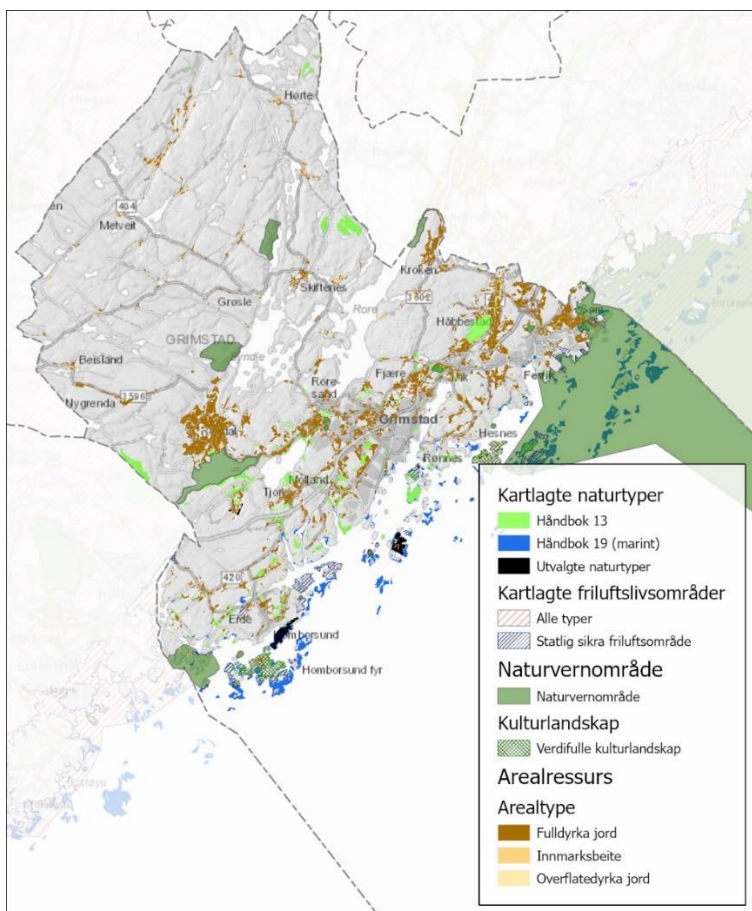
Figuren over viser elektrifiseringsgrad per sektor i Grimstad kommune.

Målbildet Electric Region Agder 2030 handler om å utnytte ett av regionens globale fortrinn for å realisere en visjon om et Agder hvor alt er elektrisk, alt er fornybart. Dette skjer gjennom å elektrifisere samfunnet ved å erstatte fossil energi med fornybar elektrisitet og samtidig legge til rette for grønn næringsutvikling.

Arealressurser

Ca. 3 % av landarealet i Grimstad er vernet etter naturmangfoldloven.

Kart med kjente natur- og arealressurser. Arealbruksendringer er den største trusselen mot både naturmangfold og jordvern, og kunnskap er en forutsetning for å kunne ivareta viktige verdier.

Kilde: Agder fylkeskommune

Folkehelse

De største utfordringene i Grimstad i 2023 innen folkehelse er:

- Psykisk helse, særlig blant barn og unge
- Økende ulikheter i befolkningen
- Levevaner og overvekt
- Kommende endringer i demografi
-

Psykisk helse barn og unge

Grimstad har en høy og økende forekomst av psykisk uhelse i befolkningen, da spesielt blant de yngste.

Ungdataundersøkelsen viser en negativ tendens hos ungdomsskoleelevene våre. Ungdommene har mindre framtidstro, lavere forventninger om å ta høyere utdanning, opplever mer mobbing og rapporterer stor økning i psykiske plager og ensomhet. Noe av dette kan forklares med en landsdekkende trend, og det er usikkert om endringen skyldes reelt mer psykisk uhelse, eller mer oppmerksomhet rundt psykisk helse og lavere terskel for rapportering. Likevel er endringene i Grimstad, større enn det vi ser i resten av landet.

De årlige trivselsundersøkelsene i skolene bekrefter dette inntrykket. Riktignok har det store flertallet barn og unge en god hverdag, de trives og fungerer godt både på skolen, i fritiden og med familien. Men det er en bekymringsfullt stor gruppe som synes å streve stadig mer.

Psykisk helse er også hovedutfordringen hos de litt eldre unge i Grimstad. Kommunen har langt flere brukere i primærhelsetjenesten mellom 15 og 24 enn landsnittet, og antallet øker. Kommunen har en større andel av befolkningen mellom 18 og 44 som mottar varig uføretrygd enn landet som helhet, og andelen er også her økende.

Vi står i en situasjon der en stor, økende minoritet strever med sin psykiske helse, og som følge av det i mindre grad mestrer gjennomføring av utdanningsløpet og inngangen i arbeidslivet. Altfor mange unge i Grimstad opplever å bli stående utenfor det ordinære daglig – og arbeidslivet.

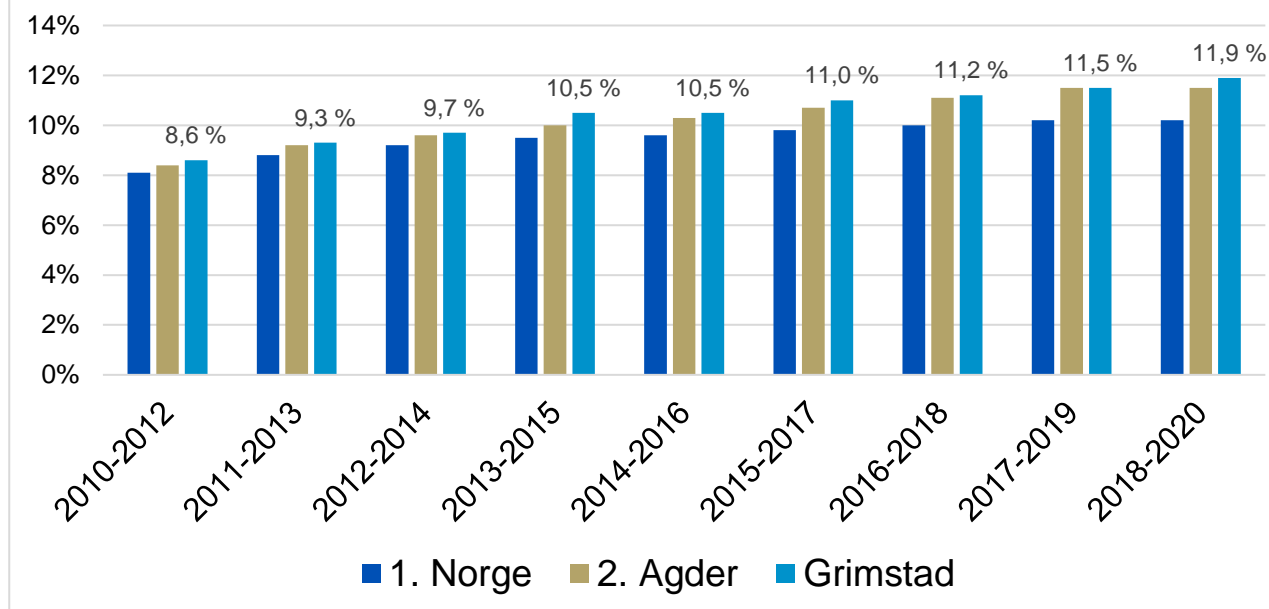
Kilde: oversikt over helsetilstander og påvirkningsfaktorer (Grimstad kommune)

Ulikhetene øker

Det er flere tendenser som peker i retning av større sosiale ulikheter i Norge også i Grimstad. Grimstad har hatt en markant økning av antall barn i lavinntektsfamilier. Det å vokse opp i familier som har dårlig økonomi, gir også risiko for å falle utenfor både i fritid og i skole. Frafall i videregående skole fortsetter å synke, men konsekvensene for dem som står uten formell studiekompetanse synes å øke som følge av større krav i arbeidslivet. Elever i videregående skole som vokser opp med foreldre som har grunnskole som høyeste utdanning, har mangedoblet sannsynlighet for å falle ut av skolen og ikke gjennomføre videregående skole.

Fylkeshelseundersøkelsen bekrefter at utdanningslengde er avgjørende for de aller fleste parametere som virker inn på helse. Høy utdanning henger bl.a. sammen med sunnere levevaner, mindre overvekt, bedre trivsel og opplevelse av trygghet i lokalmiljøet, opplevelse av god helse og mindre rapportering av psykiske helseplager. De sosiale ulikhetene i helse gir utslag i en forskjell i forventet levealder på 5,7 år i Grimstad.

Andel personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt (EU60)

FHI - Barn som bor i husholdninger med inntekt under 60 % av nasjonal medianinntekt over en treårsperiode, beregnet etter EU-skala. Vedvarende lavinntekt er beregnet ved å slå sammen inntektene til husholdningen over en treårsperiode, og dele denne summen på 3. Dette er den gjennomsnittlige husholdningsinntekten i treårsperioden.

Kilde: Folkehelseinstituttet, kommunehelsa.

Ulikhetene øker også mellom aldersgruppene

Fylkeshelseundersøkelsen gir et tydelig bilde av at de eldre voksne er mer fornøyd med tilværelsen enn de yngre. De trives bedre, opplever større trygghet i lokalmiljøet, er mer fornøyd med kulturtilbudet og opplever større tilgjengelighet i friområder. De eldste voksne rapporterer også mindre ensomhet og mindre psykiske vansker. Blant ungdom og unge voksne er det langt flere som trives dårligere i lokalmiljøet og opplever begrenset tilgjengelighet til ulike tilbud. Vi vet ikke om utfordringene de yngre voksne rapporterer, vil «gå over» når de selv blir i gruppene eldre voksne og om utfordringen skyldes at det er krevende å være ung og at man tenker mindre på konsekvenser av levevaner, eller om dette er et tegn på at generasjonene framover vil fortsette å rapportere de samme utfordringene og dra med seg disse levevanene videre i livet.

Overvekt og levevaner

Mye positivt har skjedd innenfor levevanefeltet i Norge og i Grimstad. Spesielt er nedgangen i røyking positiv for helsa. Fysisk inaktivitet, stillesitting og et kosthold med for høyt energiinntak er imidlertid en utfordring for folkehelsa. Ungdataundersøkelsen viser at ungdom i Grimstad bruker mer tid foran skjerm enn ungdom ellers i landet. Dette kan tyde på at ungdommene våre sitter for mye stille og har et for lavt aktivitetsnivå. Det er bekymringsfullt at vi de siste årene har sett en markant økning i overvekt og fedme hos 3.klasse elevene i kommunen. Økningen har kommet siden 2016 og tendensen har vært at andel overvektige har økt for hvert kull de siste årene. Det er sannsynlig at dette betyr at vekta øker hos barn i Grimstad, men utviklingen må følges over tid for å fastslå sikkert at det ikke dreier seg om tilfeldige variasjoner i de siste årskullene.

I Fylkeshelseundersøkelse rapporterer rundt 18 % av voksne å være overvektige i Grimstad. Kriteriet for overvekt i undersøkelsen var BMI over 30, noe som nasjonalt klassifiseres som fedme. Dette er omtrent på snittet i Agder, men andelen varierer med utdanning og alder.

Fylkeshelseundersøkelsen viser at de yngste voksne har en mindre hensiktsmessig helserelatert atferd enn de eldre. Funnene går igjen hos ungdom i Ungdataundersøkelsen. Man spiser sunnere jo eldre man blir.

Demografi

Befolkningsframskriving

Grimstad har helt siden sammenslåingen av de tidligere kommunene Fjære og Landvik i 1971, aldri opplevd noen år med tilbakegang eller stagnasjon i innbyggertallet.

Fra 2017 til 2022 økte folketallet i Grimstad med 1325 personer (5,8 %).

Veksten har vært størst i grunnkretsen Mollandskjær (Støle), som vokste med 206 personer. Sentrumsgrunnkretsene vokste samlet med ca. 600 personer.

Den sterke veksten i Grimstad gjør at byspredning lett blir en konsekvens, og det mer alminnelige bildet i norske kommuner av nedgang i periferi og økning i sentrum blir mindre tydelig.

SSB har publisert nye, oppdaterte befolkningsframskrivninger i 2022 (de forrige kom i 2020). Kommunevise tall er tilgjengelig fram til 2050. Befolkningsframskrivninger beregner framtidens befolkning basert på forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, flytting og nettoinnvandring.

SSB operer med 3 hovedalternativer: lav nasjonal vekst (LLML), middels nasjonal vekst (MMMM) og høy nasjonal vekst (HHMH). SBBs hovedalternativ MMMM, som står for mellomnivået for henholdsvis fruktbarhet, levealder, innenlandske flyttinger og innvandring anses som det mest realistiske alternativet.

Befolkningsframskrivninger 2022 – 2050. Alternativet L, M og H fra SSB. Historisk utvikling 2000 – 2022. Grimstad kommune. Kilde: SSB

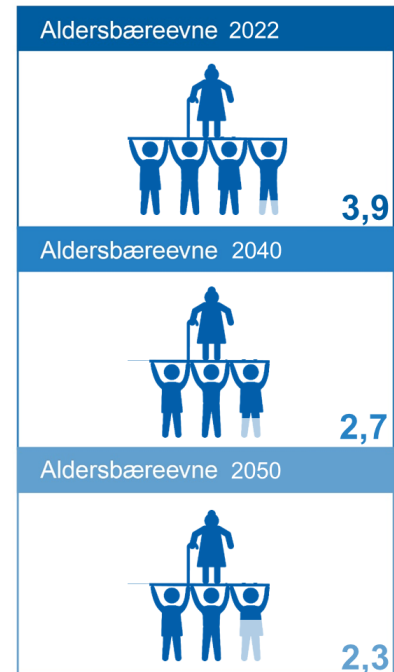
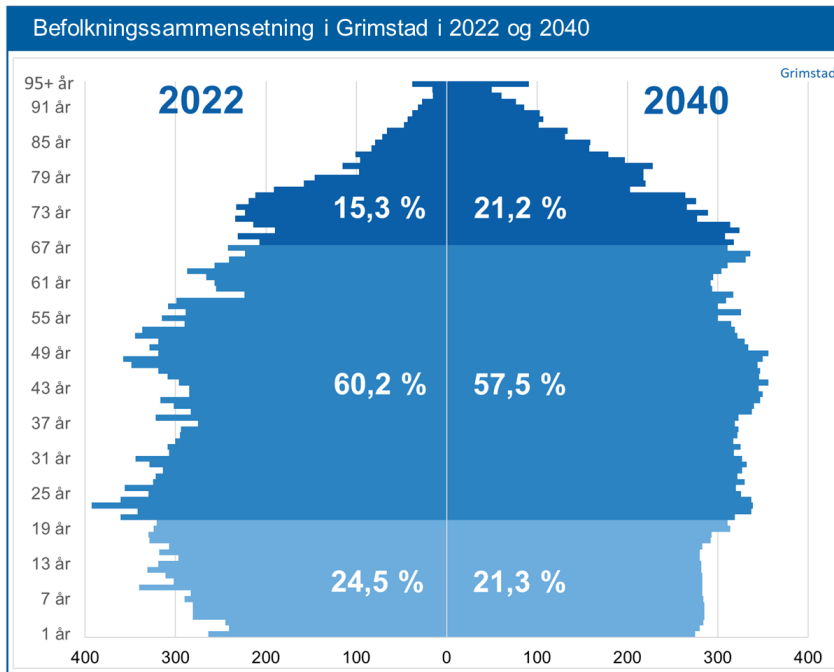
Personer i ulike aldersgrupper 2022 og 2040. Prosentvis endring 2022-2040. Grimstad kommune.
Kilde: SSB

	2022	2040			%endring 2022-2040		
		L	M	H	L	M	H
0-5 år	1 528	1 246	1 676	1 956	-18,5	9,7	28,0
6-15 år	3 072	2 305	2 825	3 263	-25,0	-8,0	6,2
16-66 år	15 753	15 937	16 510	17 216	1,2	4,8	9,3
67-79 år	2 700	3 517	3 588	3 653	30,3	32,9	35,3
80-89 år	798	1 530	1 613	1 685	91,7	102,1	111,2
90 år og eldre	166	412	468	532	148,2	181,9	220,5
Sum	24 017	24 947	26 680	28 305	3,9	11,1	17,9
0-66 år	20 353	19 488	21 011	22 435	-4,2	3,2	10,2
67 år og eldre	3 664	5 459	5 669	5 870	49,0	54,7	60,2

I tabellen er vist framtidig i ulike aldersgrupper med bruk av SSBs framskrivingsalternativer fram til 2040. I lav – alternativet anslås en befolkningsendring på 3,9% fra 2022 til 2040, men det i høy-alternativet anslås en endring på 17,9%. I middel-alternativet anslås den totale befolkningsendring å bli 11,1%. Det anslås en markant økning i antall eldre i alle framskrivingsalternativene. I alle alternativene er det anslått en lavere andel barn og unge og en høyere andel eldre.

Aldersbæreevne

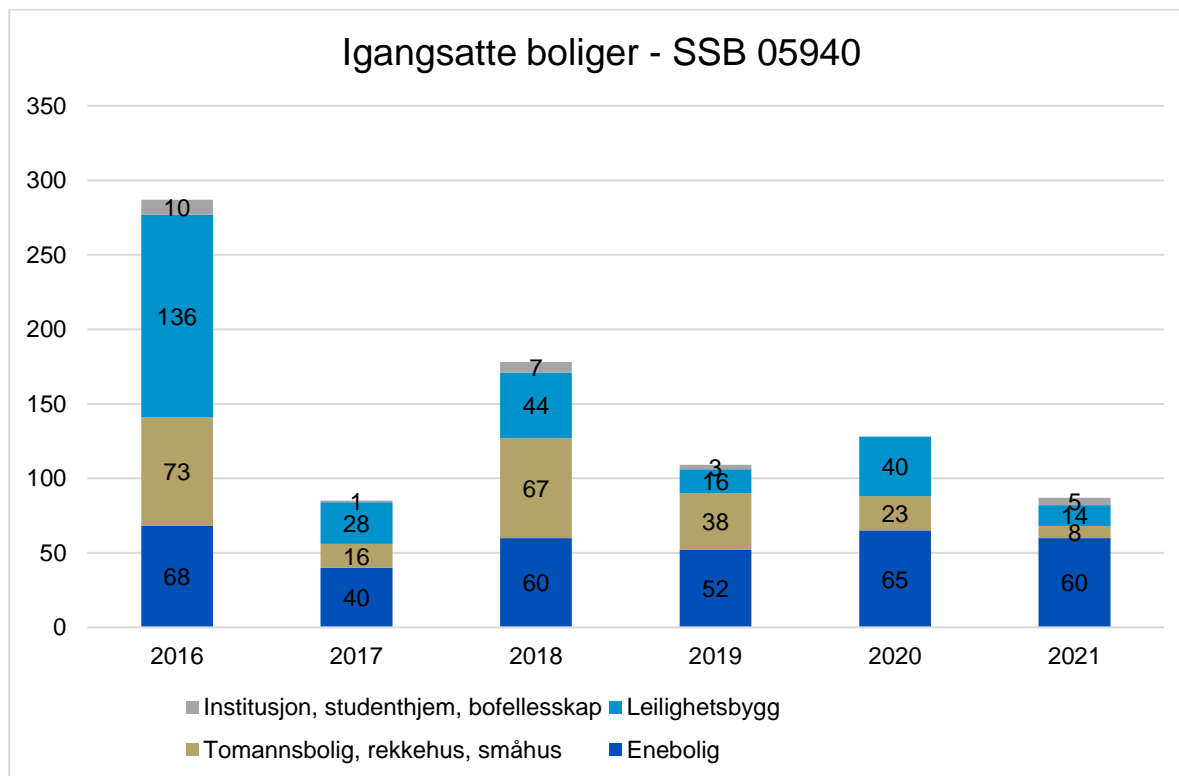
Aldersbæreevnen viser forholdet mellom den yrkesaktive befolkningen (20-60 år) og den eldre befolkningen (67+), og er viktig for framtidens økonomiske bæreevne og for velferdstilbud og helse- og omsorgstjenester. Aldersbæreevnen i Grimstad har sunket fra 5,3 i 2010 til 3,9 i 2022. Prognosene tyder på ytterligere fall frem mot 2040. Med dagens befolkningsprognose vil aldersbæreevnen falle til 2,7 i 2040. Grimstad kommer likevel noe bedre ut enn Agder for øvrig.

Kilde: SSB

Bolig og husholdninger

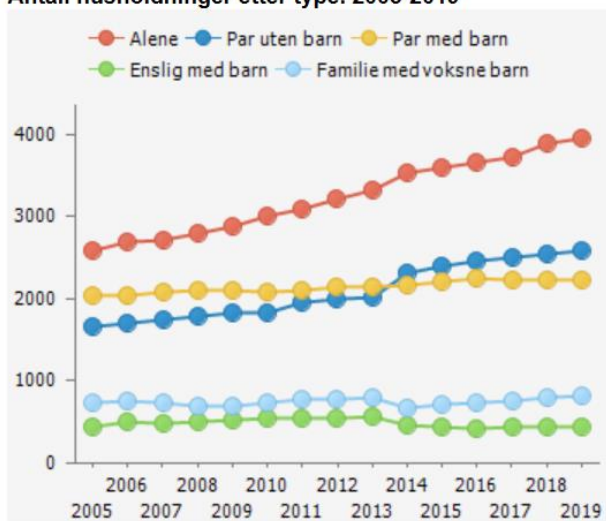
I perioden 2016 – 2021 ble det igangsatt ca. 146 boliger i året, hvorav ca. 40% var eneboliger.

Kilde: SSB

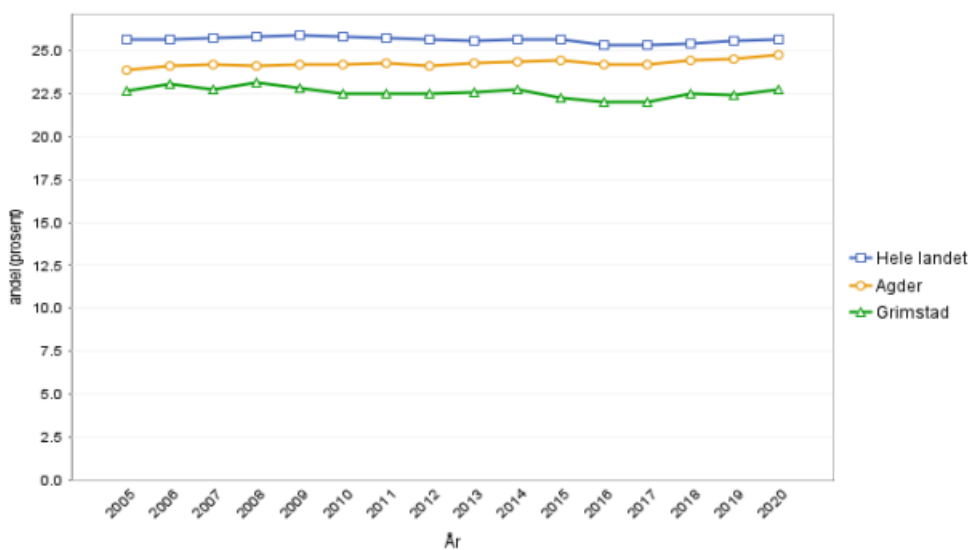
Det er en tydelig trend at det blir flere aleneboende i Grimstad. Antall aleneboende har i gjennomsnitt økt med ca. 100 personer/husholdninger pr år de siste 15 årene. Det vil si at over 1/3 av befolkningsveksten i Grimstad har kommet i husstander bestående av en person. Gruppen «par uten barn» er også en type husholdning som vokser.

Antall husholdninger etter type. 2005-2019

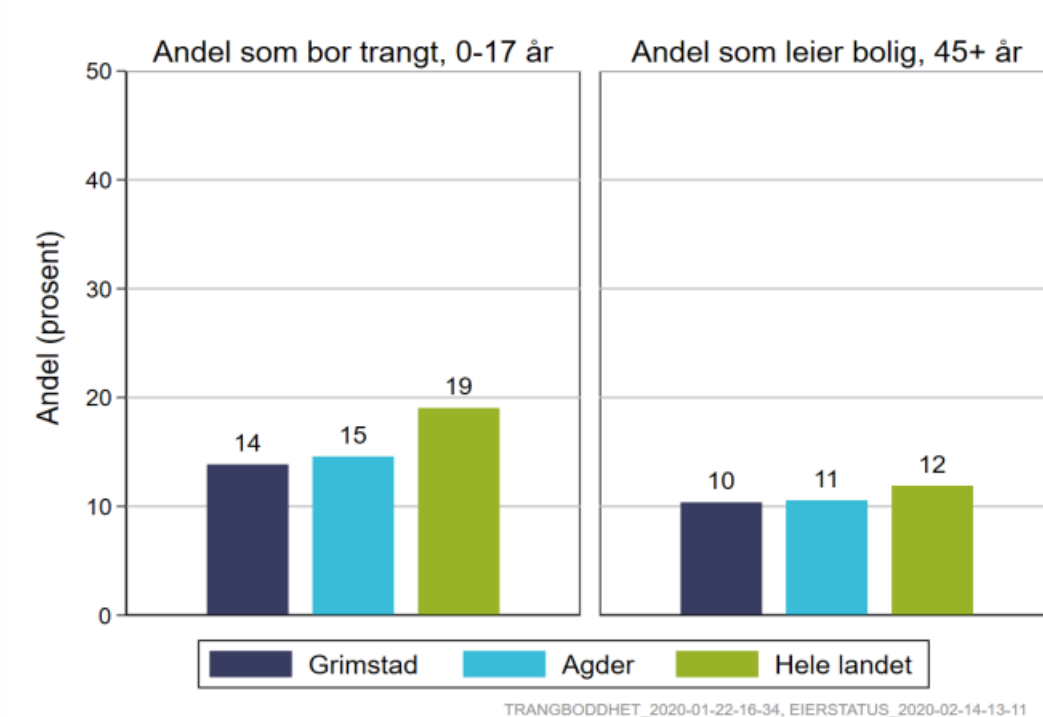
Kilde: Kommuneprofilen.no

Økning i aleneboende ser ut til å skje i de yngre aldersgruppene. Grimstad ligger fremdeles under landsnittet i andel aleneboende over 45 år og andel aleneboende i denne gruppa er relativt stabil.

Antall aleneboende over 45 år. Kilde: Kommunehelset

Det er færre som leier bolig i Grimstad enn i landet for øvrig. Andel barn og unge som bor trangt er signifikant lavere enn i landet som helhet.

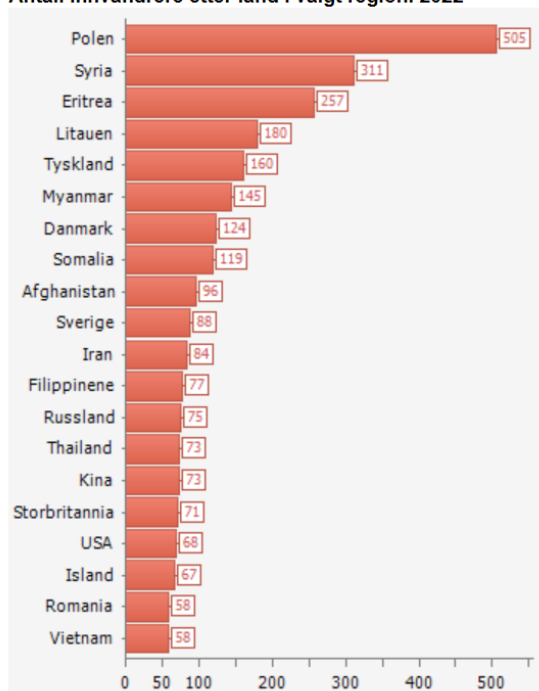

Kilde: Folkehelseinstituttet

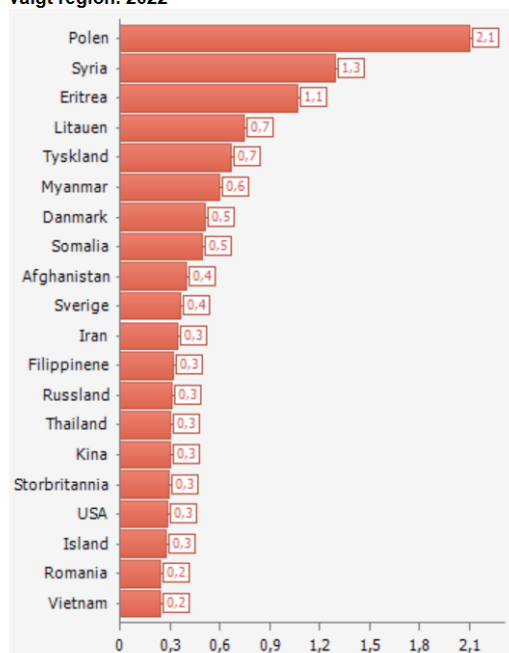
Innvandring

Innvandring har vært en viktig medvirkende årsak til befolkningsvekst i Grimstad. I dag utgjør andelen innvandrere i Grimstad kommune 15,8% av befolkningen. Siden 2016 har «arbeidsinnvandring» fra EU/EØD – land blitt betydelig redusert og det totale antall fra denne gruppen har vært relativt stabil de siste årene.

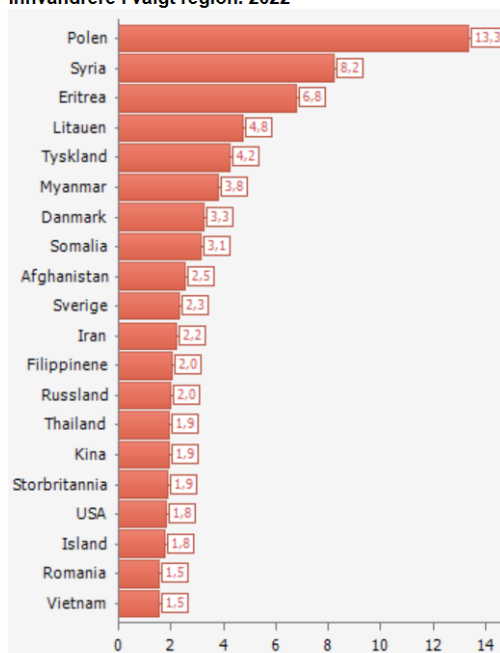
Antall innvandrere etter land i valgt region. 2022

Innvandrere etter land som andel av samlet befolkning i valgt region. 2022

Innvandrere etter land som andel av samlet antall innvandrere i valgt region. 2022

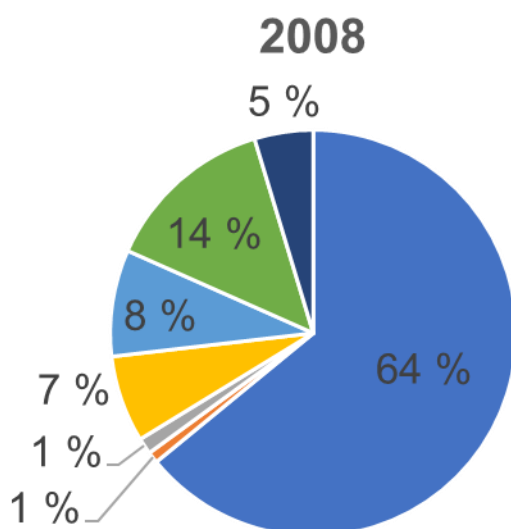
Kilde: Kommuneprofilen

Tallene er fra før Russlands invasjon av Ukraina, og inkluderer derfor ikke ukrainske flyktninger som har kommet til Grimstad etter dette.

Næringsutvikling

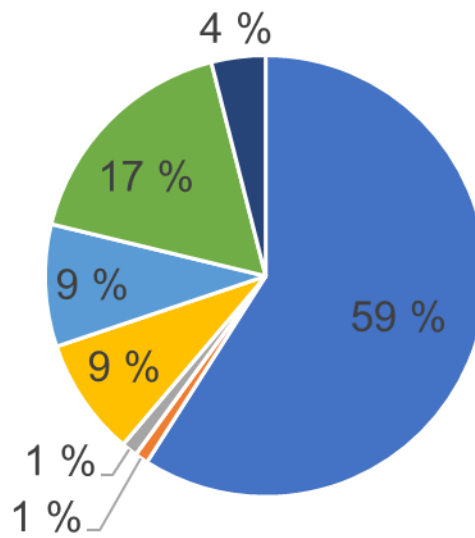
Arbeidsstyrkestatus (inkl. NEET) for personer 15 år og eldre i Grimstad

NEET står for «Not in Education, Employment, or Training», altså personer som står utenfor utdanning, arbeid og opplæring.

- Sysselsatte
- Registrerte arbeidsledige
- Deltakere på arbeidsmarkedstiltak
- Under ordinær utdanning
- Mottakere av arbeidsavklaringspenger / uføretrygd
- Mottakere av AFP/alderspensjon
- Andre

2021

- Sysselsatte
- Registrerte arbeidsledige
- Deltakere på arbeidsmarkedstiltak
- Under ordinær utdanning
- Mottakere av arbeidsavklaringspenger / uføretrygd
- Mottakere av AFP/alderspensjon
- Andre

Sysselsetting og pendlingsstrømmer

Antall sysselsatte i Grimstad varierer noe fra år til år. Trender over tid, er imidlertid at det blir stadig flere sysselsatte i Grimstad.

Tabell 1. Sysselsatte med og uten høyere utdanning. Antall og andel. Valgt region.

Region/Kommune	År	Antall sysselsatte etter utdanningsnivå				Andel etter utdanningsnivå. Prosent	
		Ialt	Høy	Ikke høy	Uoppgitt	Høy	Ikke høy
4202 Grimstad	2000	7 792	2 026	5 633	133	26,45	73,55
4202 Grimstad	2001	7 815	2 113	5 521	181	27,68	72,32
4202 Grimstad	2002	7 578	1 999	5 377	202	27,10	72,90
4202 Grimstad	2003	7 526	1 884	5 440	202	25,72	74,28
4202 Grimstad	2004	7 709	2 076	5 398	235	27,78	72,22
4202 Grimstad	2005	7 877	2 178	5 425	274	28,65	71,35
4202 Grimstad	2006	8 206	2 269	5 564	373	28,97	71,03
4202 Grimstad	2007	8 544	2 299	5 755	490	28,54	71,46
4202 Grimstad	2008	8 362	2 278	5 512	572	29,24	70,76
4202 Grimstad	2009	8 275	2 361	5 368	546	30,55	69,45
4202 Grimstad	2010	8 276	2 422	5 272	582	31,48	68,52
4202 Grimstad	2011	8 362	2 457	5 283	622	31,74	68,26
4202 Grimstad	2012	8 486	2 708	5 350	428	33,61	66,39
4202 Grimstad	2013	8 319	2 679	5 259	381	33,75	66,25
4202 Grimstad	2014	8 536	2 763	5 372	401	33,96	66,04
4202 Grimstad	2015	8 221	2 840	4 987	394	36,28	63,72
4202 Grimstad	2016	8 680	3 037	5 204	439	36,85	63,15
4202 Grimstad	2017	8 833	3 129	5 349	355	36,91	63,09
4202 Grimstad	2018	9 161	3 284	5 514	365	37,34	62,69
4202 Grimstad	2019	9 208	3 416	5 503	289	38,30	61,70
4202 Grimstad	2020	9 389	3 660	5 501	228	39,95	60,05
4202 Grimstad	2021	9 792	3 991	5 573	232	41,75	58,29

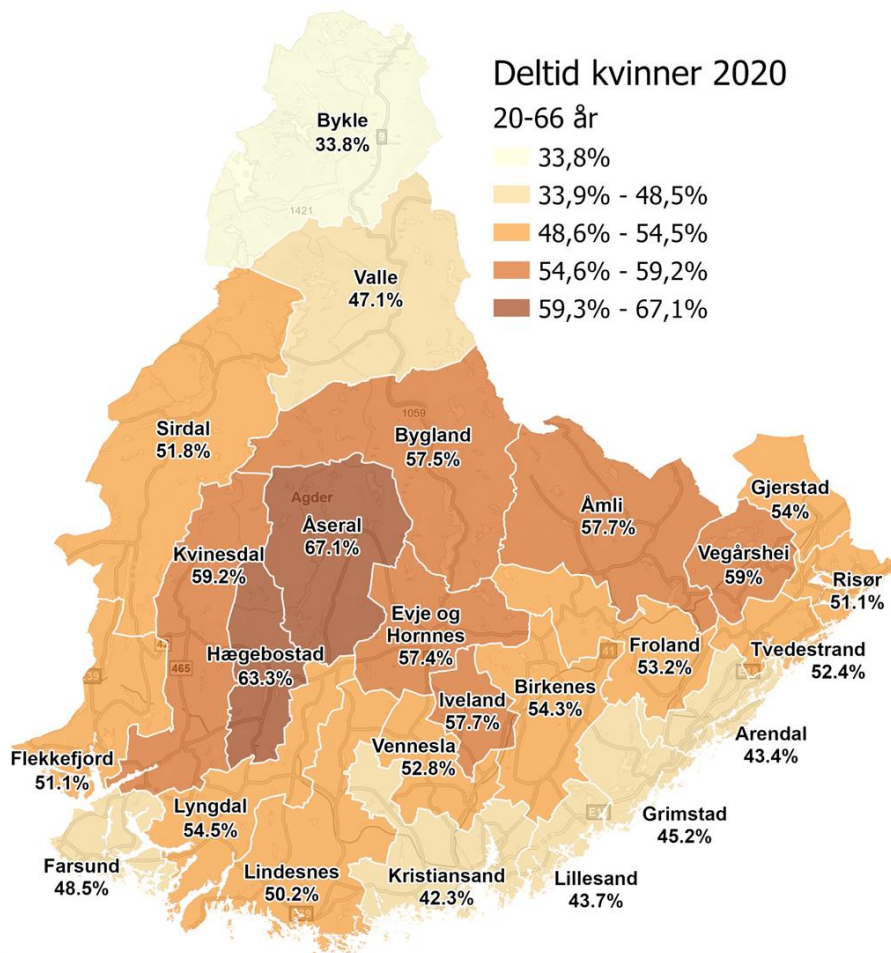
Kilde: Kommuneprofilen

Tabellen over viser at i tillegg til økning i det samlede antallet sysselsatte, blir stadig flere sysselsatte med høy utdanning i kommunen. Fra 2000 til 2021 har andel sysselsatte med høy utdanning økt med 15,3%. Det er fremdeles flest sysselsatte som oppgir å ikke ha høy utdanning.

	2000	2000 - %	2016	2016 - %	2021	2021 - %
Sysselsatte personer bosatt i regionen	8501		10489		11548	
Personer som pendler inn i regionen	2492		3013		3694	
Personer som pendler ut av regionen	3201		4718		5450	
Sysselsatte personer med arbeidssted i regionen	7792		8784		9792	
Netto utpendling	709	8,3 %	1705	16,3 %	1756	15,2 %

Grimstad kommune hører til Arendal bo – og arbeidsmarkedsregion. 52,9 % av sysselsatte med bosted i Grimstad jobber i hjemkommunen, 20,6% jobber i Arendal, og 10,1 % i Kristiansand. Dette er de tre absolutt største sysselsettingskommunene. Tabellen over viser utviklingen i antall sysselsatte med Grimstad som henholdsvis bo og arbeidskommune, samt pendlere siden år 2000. Det er en negativ netto pendlingsstrøm til Grimstad. Det er flere som pendler ut av kommunen enn det som pendler inn i kommunen.

Deltid kvinner

Grimstad har en lavere andel kvinner som jobber deltid, enn fylkesgjennomsnittet (46,6%). Alle kommuner på Agder unntatt en (Bykle) har høyere deltidsandel blant kvinner enn landsgjennomsnittet (37,3%). I Grimstad er andelen kvinner alderen 20-66 år som jobber deltid på 45,2%.